

Arbeids- og sosialdepartementet
Velferdspolitisk avdeling
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Arbeids- og sosialdepartementet	
Saksnr.: 200400421	Dekan: 34
Arkivkode: 413.42	Dato: 15.11.05
Avd.: UPA SFF	Saksbeh.:
U.off.:	

Høring: Transport for funksjonshemmede Uttalelse fra Statens seniorråd

Det vises til brev av 05.07.05 fra Arbeids- og sosialdepartementet og medfølgende rapport "Transport for funksjonshemmede – Gjennomgang av og forslag til bedre målretting av de offentlige transportstøtteordninger som er ment å bedre mobiliteten til personer med forflytningshemninger". Departementet ber om tilbakemelding på 3 ulike modeller for framtidig organisering av transportordningene for funksjonshemmede. Fokus i Statens seniorråds uttalelse blir på seniorers behov for offentlige transportstøtteordninger.

Statens seniorråd går inn for en modell med et statlig hovedansvar for transport for funksjonshemmede, samtidig som det utøvende ansvaret legges til fylkeskommunene. Valg av organisasjonsmodell bør ivareta sektoransvarprinsippet. Rådet mener derfor at egen lov som fastslår de overordnede prinsippene for transporttjenesten for funksjonshemmede bør utarbeides og plasseres under Samferdselsdepartementet. Nærmere bestemmelser konkretiseres i egen forskrift. Loven m/ forskrift bør gi brukerne rett til et likeverdig tilbud uavhengig av alder, hvor i landet man bor, og reisens formål. Den enkeltes transportbehov på bakgrunn av funksjonsnedsettelsen må være styrende for utformingen av tilbudet.

Det er viktig å se de ulike ordningene i sammenheng. Rådet mener derfor at statlige myndigheter parallelt med utbygging av TT-ordningen, må legge til rette for og stille krav til både offentlige og private virksomheter om universell utforming av kollektivtransporten og veinettet.

Statens seniorråds utgangspunkt er at mobilitet gir muligheter for å leve et uavhengig, selvstendig og aktivt liv, og motvirker isolasjon, ensomhet og avhengighet av andre. Dette er et gode som alle bør ha. Å sikre eldre muligheten til å delta i samfunnet på lik linje med andre vil også ha gunstige økonomiske effekter på andre samfunnsområder og velferdsordninger.

Av rapporten framgår at hele 86% av TT-brukerne er eldre enn 60 år, og mer enn halvparten er over 80 år. Ca. tre av fire er kvinner. Den typiske bruker av TT-ordningen er dermed en eldre kvinne som bor alene, og som opplever aldersrelaterte forflytningsproblemer. Antall personer med nedsatt funksjonsevne kan forventes å øke som følge av økt levealder.

Samtidig vet vi at det er store fylkesvise forskjeller i det fylkeskommunale TT-tilbudet, både når det gjelder omfang, kriterier for tildeling, geografisk bruksområde, og bruk av egenandel. Enkelte fylker har for eksempel begrensninger knyttet til alder og økonomi for tildeling etter TT-ordningen. Manglende transporttilbud og ulike regler for TT-ordningen er med på å øke forskjellene på landsbasis mht. eldres muligheter for mobilitet og derved deres muligheter til å delta i samfunnet.

Dette taler for at administrering av transportordningene i størst mulig grad bør samles på ett forvaltningsnivå.

Statens seniorråd mener at den forskjellsbehandling som finnes når det gjelder TT-ordningen, er uakseptabel. Følgende må legges til grunn for TT-ordningen:

- Det må være like regler for hele landet for tildeling av reiser etter TT-ordningen.
- Det bør innføres minste standardregler for tildeling etter TT-ordningen, og tilbudet må være av et slikt omfang at den funksjonshemmede, uavhengig av alder, har en reell mulighet til mobilitet.
- Tildelte TT-reiser må kunne tas ut i hele landet.
- Personer med egen bil, eller personer som av og til er i stand til å bruke offentlig transport, må også komme inn under TT-ordningen for å dekke de tilfeller når dagsform hindrer bruk av egen bil eller offentlig transport.
- Egenandeler bør ikke overstige kollektivtakst for samme strekning.
- Det bør ikke være nødvendig å bestille reise lang tid i forveien, og ordningen må sikre at brukeren kommer fram til bestemmelsesstedet til riktig tid.
- En eventuell samordning av ulike transporttilbud til funksjonshemmede må ikke redusere kvalitet og rettigheter som allerede finnes i dagens ordninger.
- TT-ordning for funksjonshemmede i arbeid og utdanning må holdes atskilt fra en TT-ordning til andre nødvendige reisetyper og fritidsaktivitet.

I tillegg til de fylkesvise forskjellene i TT-tilbudet er det store forskjeller mellom by og distrikt i Norge når det gjelder kjøreforhold og kollektive transportmuligheter. Statens seniorråd mener at ansvar for utbygging og vedlikehold av eksisterende kollektivtilbud må samordnes. Rutetilbud, stasjoner og knutepunkter må utformes slik at kollektivtilbudet blir lett tilgjengelig for alle med forflytningsvansker. Dersom universell utforming legges til grunn for både materiell og omgivelser, dvs. busser, tog, skilting, plattformer etc., vil mange flere kunne benytte seg av kollektiv transport, og det igjen vil avlaste spesialordninger for transport for funksjonshemmede.

Rådets kommentarer og tilrådinger bes lagt til grunn for det videre arbeid for bedre målretting av de offentlige transportstøtteordningene for personer med forflytningshemninger.

Med vennlig hilsen

Astrid Nøklebye Heiberg
leder for Statens seniorråd

Anne Lieungh
avdelingsdirektør